

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 9.12.2015
Sayı: 72

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY)'nin tek taraflı olarak deniz yetki alanları belirleme, ruhsat verme ve denizde hidrokarbon arama/çıkarma faaliyetleri Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki kıta sahanlığı alanlarıyla çakışmaktadır. GKRY'nin İsrail, Lübnan ve Mısır başta olmak üzere diğer ülkeler ile geliştirdiği ikili ilişkiler ve antlaşmalarla çıkarlarını maksimize etmesine karşı Türkiye'nin etkili bir politika geliştirememesi, Türkiye'nin hareket alanını daraltıp, yalnızlaştırırken; egemenlik haklarından doğan çıkarlarını da koruyamaz duruma düşmesine neden olmuştur. Akdeniz'le ilgili MEB haritaları incelendiğinde Türkiye'nin MEB alanı neredeyse yok görülmektedir. Türkiye'nin deniz yetki alanlarındaki egemenlik haklarının korunması için gerekli askeri ve siyasi irade hali hazırda halen gösterilmemektedir. Türkiye'nin Akdeniz'deki deniz yetki alanlarındaki her türlü ekonomik potansiyelinin belirlenmesi; Türkiye'nin Doğu Akdeniz havzasında hukuki hakkı olabilecek hidrokarbon varlığı olan bölgelerin tespit edilip, değerlendirilmesi; Doğu Akdeniz'deki doğal kaynaklar üzerindeki haklarımıza yapılan müdahalelerin incelenip, önlenmesi; GKRY'nin tek yanlı olarak ısrarla sürdürdüğü deniz yetki alanları belirleme, ruhsat verme ve denizde hidrokarbon arama/çıkarma faaliyetlerini durduracak etkili politikaların belirlenmesi; Türkiye'nin ve KKTC'nin MEB'si üzerindeki asli haklarının korunması için gerekli önlemlerin tespit edilmesi ve uygulanmaya konulması; deniz yetki alanlarımızdaki egemenlik haklarımızın korunmasında gözlemlenen zafiyetin giderilmesi; deniz yetki alanlarının sınırlandırılması hususunda bölgesel ortaklıkların geliştirilmesi ve Türkiye'nin MEB çıkarlarının korunması için gerekli politikaların üretilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereği, Meclis araştırması açılmasını arz ederiz. 01.12.2015

Saygılarımızla.

Av. Haluk PEKŞEN
Trabzon Milletvekili

Gülbay YEDERKİ Serzgin Tanrıku
Gülbay YEDERKİ İst. M.
İst. Mv.

Hüseyin Yıldız
Ryphn mv Atila Sertel

AHMET AKIN MURAT BAKAN
Balıkesir Mv. İZMİR Mv.
MAKOKAN

Ali Yigit
İbrahim Badı
Adana Mv.

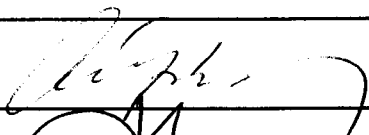

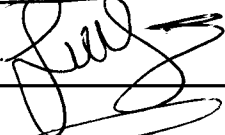

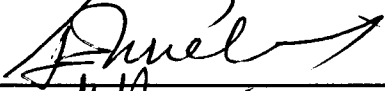
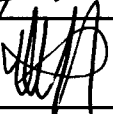
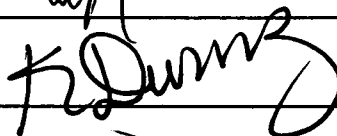
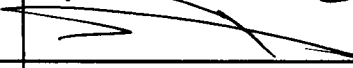
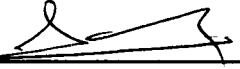
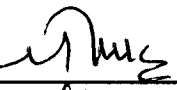
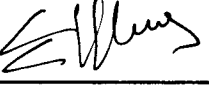
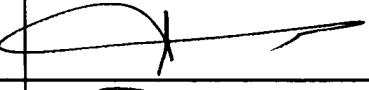
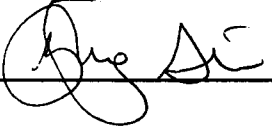
Kamran Okyay Sındır
Zemir

Verakhty
TSPU
2009

İsmail Akın

10

...72... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Erdin Bircan	Edirne	
Mehmet Göker	Burdur	
Özkan Yalın	Alşar	
Şevket Şimşek	Kabulsel	
Mehmet Tural	İst	
Ali İker	İst-	
Musa Çayır	İzmir	
Ömer Durmuş	Zarandok	
Kadim Durmuş	Tokat	
Zülfikar Timur	Adana	
Haydar Akar	Kocaeli	
Mustafa Tuncer	Anıy	
Burhan Kök	Sakarya	
Okan GAYTANLIOĞLU	Edirne	
Ayhan Atıcı	Mersin	

GEREKÇE ÖZET

Denizlerin doğal kaynakları ve zenginliklerinin işletilmesi için kıta sahanlığı (en fazla 350 deniz mili) ve münhasır ekonomik bölge (MEB) (en fazla 200 deniz mili) çerçevesinde deniz yetki alanlarının belirlenmesi, egemenlik haklarının ilanı ve korunması ülkemizin güvenliği, refahı ve çıkarları açısından çok önemli bir konudur. Kıta sahanlığı deniz yatağı ve yer altının mineral ve diğer canlı olmayan kaynaklarını kapsarken; MEB deniz yatağının üzerindeki suların, deniz yatağının ve bunun toprak altının canlı ve canlı olmayan doğal kaynaklarının kullanımını kapsamaktadır. MEB kavramı daha kapsayıcı olduğundan dolayı, ülkeler kıta sahanlığı yerine artık MEB üzerine yoğunlaşmışlardır. Ülkeler MEB alanlarını ilan ederek denizlerdeki egemenlik haklarını belirlemektedirler.

GKRY hükümeti 26 Ocak 2007 tarihinde kabul ettiği bir yasa ile ilan ettiği 13 adet petrol arama ruhsat sahası bölgesinde, 16 Şubat 2011 tarihinde petrol arama lisansı için ihale sürecine başlamıştır. GKRY'nin çeşitli şirketlere Akdeniz'de hidrokarbon arama ruhsatları vermeye başlaması, hem Türkiye'nin hem de KKTC'nin hak ve çıkarlarının hiçe sayılmasıdır. GKRY'nin tek taraflı olarak deniz yetki alanları belirleme, ruhsat verme ve denizde hidrokarbon arama/çıkarma faaliyetleri Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki kıta sahanlığı alanlarıyla (sözde 1, 4, 5, 6 ve 7 no'lu sahaların bir kısmı) çakışmaktadır. GKRY, Türkiye'nin kıta sahanlığını ihlal ederken, KKTC'nin iradesi de hiçe sayılarak, KKTC'nin 22 Eylül 2011 tarihinde TPAO'ya verdiği G ve F ruhsat sahalarını da yasadışı olarak işletmek istemektedir.

GKRY'nin sözde MEB bölgesinde ilan ettiği 13 adet ruhsat sahasının toplam yüzölçümü 70.000 km²'dir. 1., 4., 5., 6. ve 7. parseller Türkiye'nin kıta sahanlığının 7.000 km²'lik kısmı ile çakışmaktadır. GKRY'nin egemenliği altında ki alanın yaklaşık 5.896 km² olduğu düşünüldüğünde Türkiye'nin deniz egemenlik alanına yapılan saldırının büyüklüğü daha net anlaşılacaktır.

GKRY'nin ilan ettiği MEB, Mısır, İsrail ve Lübnan ile yaptığı deniz yetki alanları sınırlandırma anlaşmaları ve ruhsatlandığı bölgeler birlikte dikkate alındığında, Türkiye'nin MEB alanını yok farz etmeye yönelik politikaların yürürlüğe konulmasına, ciddi bir karşı tavır alınmamıştır ve halen bu konudaki siyasi iradesizlik devam ettirilmektedir. Akdeniz'le ilgili MEB haritaları incelendiğinde Türkiye'nin MEB alanı neredeyse yok görülmektedir.

Türkiye'nin deniz yetki alanlarındaki egemenlik haklarının korunması için gerekli askeri ve siyasi irade hali hazırda halen gösterilmemektedir. Türkiye'nin Akdeniz'deki deniz yetki alanlarındaki her türlü ekonomik potansiyelinin belirlenmesi ve MEB'inin ilan edilmesi; Türkiye'nin Doğu Akdeniz havzasında hukuki hakkı olabilecek hidrokarbon varlığı olan bölgelerin tespit edilip, değerlendirilmesi; Doğu Akdeniz'deki doğal kaynaklar üzerindeki haklarımıza yapılan müdahalelerin incelenip, önlenmesi; GKRY'nin tek yanlı olarak ısrarla sürdürdüğü deniz yetki alanları belirleme, ruhsat verme ve denizde hidrokarbon arama/çıkarma faaliyetlerini durduracak etkili politikaların belirlenmesi; Türkiye'nin ve KKTC'nin muhtemel MEB'i üzerindeki asli haklarının korunması için gerekli önlemlerin tespit edilmesi ve uygulanmaya konulması; deniz yetki alanlarımızdaki egemenlik haklarımızın korunmasında gözlemlenen zafiyetin giderilmesi; deniz yetki alanlarının sınırlandırılması hususunda bölgesel ortaklıkların geliştirilmesi ve Türkiye'nin muhtemel MEB çıkarlarının korunması için gerekli politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

GEREKÇE

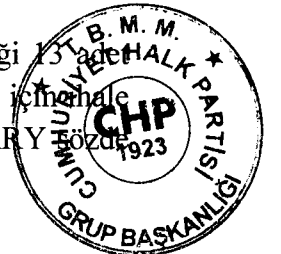
Denizlerin doğal kaynakları ve zenginliklerinin işletilmesi için kıta sahanlığı (en fazla 350 deniz mili) ve münhasır ekonomik bölge (MEB) (en fazla 200 deniz mili) çerçevesinde deniz yetki alanlarının belirlenmesi, egemenlik haklarının ilanı ve korunması ülkemizin güvenliği, refahı ve çıkarları açısından çok önemli bir konudur. Kıta sahanlığı deniz yatağı ve yer altının mineral ve diğer canlı olmayan kaynaklarını kapsarken; MEB deniz yatağının üzerindeki suların, deniz yatağının ve bunun toprak altının canlı ve canlı olmayan doğal kaynaklarının kullanımını kapsamaktadır. MEB kavramı daha kapsayıcı olduğundan dolayı, ülkeler kıta sahanlığı yerine artık MEB üzerine yoğunlaşmışlardır. Ülkeler MEB alanlarını ilan ederek denizlerdeki egemenlik haklarını belirlemektedirler.

Deniz yetki alanlarının belirlenmesi hususundaki hukuki metinler, 1958 tarihli Cenevre Kıta Sahanlığı Sözleşmesi, 1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi (BMDHS), Uluslararası Adalet Divanı'nın 20.02.1969 tarihli Kuzey Denizi Kıta Sahanlığı Davaları kararı olmaktadır. Bir kıyı ülkesi ile karşı kıyı ülkeler arasındaki deniz mesafesinin 200 milden daha az olduğu durumlardaki kıta sahanlığı sınırlandırması 'hakkaniyet' ilkesi çerçevesinde çözümlenmelidir.

Türkiye'nin çevresindeki denizlerde coğrafyanın müsait olmaması nedeniyle, 200 mil mesafesi uygulanamamaktadır. Türkiye ile diğer deniz komşu ülkeler arasında deniz yetki alanlarının sınırlandırılması için ya ülkeler arasında karşılıklı anlaşma ya da yargı/hakemlik yolu gerekmektedir. Ancak Türkiye deniz yetki alanını karşılıklı anlaşmalarla tam olarak belirleyemediğinden MEB ilanı ve deniz egemenlik haklarını korumada etkili olamamıştır. Diğer deniz komşu ülkelerin tek taraflı MEB ilanları ve deniz yetki alanları suiistimallerine karşı etkili bir politika izlenmediğinden, Türkiye neredeyse Doğu Akdeniz'de Antalya Körfezi açıklarında dar bir deniz alanına mahkûm olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır.

Doğu Akdeniz'in hidrokarbon kaynakları açısından çok zengin olduğunun tespiti amacıyla yapılan çalışmalara göre: Birleşik Devletler Jeolojik Araştırmalar raporlarında Levant Baseninde 122 Tcf gaz olduğu tahmin edilmektedir. Norveç petrol arama şirketi PGS Jeofizik'in araştırma sonuçlarına göre, Kıbrıs Adası'nın civarında 70 km²'lik alanda 400 milyar dolar değerinde 8 milyar varillik petrol rezervi bulunmaktadır. Noble Energy şirketi, İsrail ve Kıbrıs'ın deniz sahasında 40 Tcf' den daha fazla doğal gaz keşfettiğini belirtmektedir. Yine aynı şirketten üst düzey bir yetkiliye göre Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY)'nin tek yanlı olarak parsellediği 12. ve 13. parsellerdeki yataklarda, Avrupa'nın önümüzdeki 100 yıllık enerji ihtiyacını karşılayabilecek rezerv bulunmaktadır. Avrupa Birliği Projesi olan "Anaximander" çerçevesinde Doğu Akdeniz'de gaz hidrat araştırmalarını içeren çalışmalar sonucunda, bölgede sanıldığından çok daha fazla gaz hidrat varlığı olduğu tespit edilmiştir.

GKRY hükümeti 26 Ocak 2007 tarihinde kabul ettiği bir yasa ile ilan ettiği 13'üncü petrol arama ruhsat sahası bölgesinde, 16 Şubat 2011 tarihinde petrol arama lisansı için ihale sürecine başlamıştır. Kıbrıs bölgesinde ki potansiyel hidrokarbon yatakları için GKRY

MEB bölgesinde 2013 Ocak ayında 2., 3. ve 9. parseller olarak adlandırdığı saha için ENI-KOGAS (İtalya ve Güney Kore şirketleri) ortaklığıyla; 2013 Şubat ayında 10. ve 11. parseller için ise Fransız Total şirketiyle imtiyaz sözleşmeleri imzalamıştır. GKRY, 7 Haziran 2013 tarihinde sözde MEB'inde 12. parsel olarak adlandırdığı sahada ikinci sondaj çalışmalarına başlarken, Türk hükümetinin sadece sözel uyarılarını tekrar yenilemesi, GKRY'nin tek taraflı işlemlerini durdurmamış, ilan ettiği MEB'i üzerinde ekonomik çıkarları için suiistimallerine devam etmiştir.

GKRY'nin çeşitli şirketlere Akdeniz'de hidrokarbon arama ruhsatları vermeye başlaması, hem Türkiye'nin hem de KKTC'nin hak ve çıkarlarının hiçe sayılmasıdır. GKRY'nin tek taraflı olarak deniz yetki alanları belirleme, ruhsat verme ve denizde hidrokarbon arama/çıkarma faaliyetleri Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki kıta sahanlığı alanlarıyla (sözde 1, 4, 5, 6 ve 7 no'lu sahaların bir kısmı) çakışmaktadır. GKRY, Türkiye'nin kıta sahanlığını ihlal ederken, KKTC'nin iradesi de hiçe sayılarak, KKTC'nin 22 Eylül 2011 tarihinde TPAO'ya verdiği G ve F ruhsat sahalarını da yasadışı olarak işletmek istemektedir.

GKRY'nin sözde MEB bölgesinde ilan ettiği 13 adet ruhsat sahasının toplam yüzölçümü 70.000 km²'dir. 1., 4., 5., 6. ve 7. parseller Türkiye'nin kıta sahanlığının 7.000 km²'lik kısmı ile çakışmaktadır. GKRY'nin egemenliği altında ki alanın yaklaşık 5.896 km² olduğu düşünüldüğünde Türkiye'nin deniz egemenlik alanına yapılan saldırın büyüklüğü daha net anlaşılacaktır. GKRY'nin İsrail, Lübnan ve Mısır başta olmak üzere diğer ülkeler ile geliştirdiği ikili ilişkiler ve antlaşmalarla çıkarlarını maksimize etmesine karşı Türkiye'nin etkili bir politika geliştirememesi, Türkiye'nin hareket alanını daraltıp, yalnızlaştırırken; egemenlik haklarından doğan çıkarlarını da koruyamaz duruma düşmesine neden olmuştur. GKRY Doğu Akdeniz'de MEB anlaşmaları yaparak, fiili bir durum yaratırken, Kıbrıs'ın tek ve meşru temsilcisi olarak hareket ederek, deniz yetki alanları uyuşmazlığında Türkiye ve KKTC üzerinde asimetric bir baskı unsuru yaratmıştır. Üstelik Türkiye ve Yunanistan ile Ege Denizi'nde yaşanan iki ülkeyi ilgilendiren deniz yetki alanlarının sınırlandırılması sorununa, GKRY'nin girişimleri yüzünden çok sayıda kıyıdaş ülkeyi de içeren Doğu Akdeniz MEB alanlarının belirlenmesinde yaşanan uyuşmazlık eklenince, Türkiye'nin siyasi ve ekonomik çıkarları ciddi olarak tehdit altına girmiştir.

Yunanistan'ın Mısır ile MEB /kıta sahanlığı sınırlandırma anlaşmasında, Meis, Rodos, Kerpe, Kaşot, Girit hattını ilgili kıyı kabul ederek, bu hattın güneyindeki deniz alanında MEB'i Mısır ile paylaşıp; Meis'ten Kıbrıs Adası'nın MEB'ine bir hat çekilerek, Kıbrıs ile Yunanistan'ı sınır komşusu haline getirmiştir. GKRY'nin ilan ettiği MEB, Mısır, İsrail ve Lübnan ile yaptığı deniz yetki alanları sınırlandırma anlaşmaları ve ruhsatlandığı bölgeler birlikte dikkate alındığında, Türkiye'nin MEB alanını yok farz etmeye yönelik politikaların yürürlüğe konulmasına, ciddi bir karşı tavır alınmamıştır ve halen bu konudaki siyasi iradesizlik devam ettirilmektedir. Akdeniz'le ilgili MEB haritaları incelendiğinde Türkiye'nin MEB alanı neredeyse yok görülmektedir.

Türkiye'nin deniz yetki alanlarındaki egemenlik haklarının korunması için gerekli askeri ve siyasi irade hali hazırda halen gösterilmemektedir. Türkiye'nin Akdeniz'deki

yetki alanlarındaki her türlü ekonomik potansiyelinin belirlenmesi ve MEB'inin ilan edilmesi; Türkiye'nin Doğu Akdeniz havzasında hukuki hakkı olabilecek hidrokarbon varlığı olan bölgelerin tespit edilip, değerlendirilmesi; Doğu Akdeniz'deki doğal kaynaklar üzerindeki haklarımıza yapılan müdahalelerin incelenip, önlenmesi; GKRY'nin tek yanlı olarak ısrarla sürdürdüğü deniz yetki alanları belirleme, ruhsat verme ve denizde hidrokarbon arama/çıkarma faaliyetlerini durduracak etkili politikaların belirlenmesi; Türkiye'nin ve KKTC'nin muhtemel MEB'i üzerindeki asli haklarının korunması için gerekli önlemlerin tespit edilmesi ve uygulanmaya konulması; deniz yetki alanlarımızdaki egemenlik haklarımızın korunmasında gözlemlenen zafiyetin giderilmesi; deniz yetki alanlarının sınırlandırılması hususunda bölgesel ortaklıkların geliştirilmesi ve Türkiye'nin muhtemel MEB çıkarlarının korunması için gerekli politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırmasına ihtiyaç duyulmaktadır.